

«Torrades, ben calentes i embolicades en paper»

Temps de menjar castanyes; repassem algunes de les tradicions lligades a la festa arreu del territori

La castanyada, una de les tradicions associades a Tots Sants | Cedida

En plena ofensiva del Halloween per desplaçar la **castanyada** de l'agenda, val la pena destacar que aquest és un dels costums més estretament lligats a la **celebració de Tots Sants**. El pas dels anys, però, i l'actual context de pandèmia, han causat no poques **alteracions en el desenvolupament de la tradició**.

Anys enrere, tal i com ja vam explicar en un anterior a **Reusdigital.cat**, la **castanyera** era igualment una de les icones d'aquests dies. La més popular a casa nostra va ser *l'Allera*, el record de la qual es manté amb una figureta de caganer presentada fa uns anys a la sala Santa Llúcia.

Les castanyes **es venien torrades, ben calentes i embolicades en paper**. Per mesurar la quantitat de castanyes que el client es volia endur a casa s'utilitzaven **torretes de fang**. Recentment, si bé no hi ha castanyeres, a l'època de Tots Sants han estat freqüents les **parades de venda de castanyes i moniatos** en diversos indrets de Reus, tals com les places de Catalunya o d'Hèrcules. La gent jove, en especial **estudiants a la recerca de fons** per finançar viatges de final de curs, sembla haver heretat l'ofici de la castanyera.

Anys enrere, a Prades

Temps enrere, el costum assenyalava que **la castanyada es feia a casa o al cafè**. S'hi menjaven castanyes torrades, a poder ser provinents de pobles del territori com **Prades o Capafonts**. S'acompanyaven, a banda, de mistela o altres begudes similars. Tot plegat, ja se sap, va anar canviant fins al punt que la festa va traslladar-se als masos, convertida ja en una trobada social com qualsevol altra.

Si mirem enrere, però, i segons assenyala **Carrutxa**, a Prades l'habitual era que després de dinar un home amb un carro voltés pels carrers de la vila vermella per **recollir llenya i castanyes** entre els veïns. Un cop començava a caure la nit, tots **encenien una foguera a la plaça** amb la llenya que s'havia reunit i, al caliu, plegats torraven les castanyes. La gent se les menjava al voltant de la foguera mentre bevia vi blanc.

En altres poblacions del Camp, pel dia de Tots Sants, els cafès i ateneus posaven plats de castanyes i porrons de vi a les taules, i la gent feia la castanyada en comunitat. En algunes ocasions, les castanyes s'havien recollit prèviament entre els veïns, tot passant a buscar-les per les diferents cases de la localitat.

"Un grapedet de castanyetes per a les animetes dels difunts

A Reus, segons va apuntar l'etnògraf **Ramon Violant i Simorra**, la castanyada s'havia celebrat el dia dels difunts (és a dir, el 2 de novembre), quelcom "força sorprenent" per als integrants de Carrutxa, "perquè a quasi tot arreu es fa el dia abans". Aquest va fer constar que els ganxets "menjaven castanyes de Prades, torrades al foc de la llar, i confitura, i per veure, garnatxa (...) Ja tips i vençuts per la son, els menuts se n'anaven a dormir, no sense abans haver deixat pels racons un grapedet de castanyes per les animetes dels difunts, que a la nit acudien a recollir-les, deixant en substitució un tros de confitura".

La Rifa de la confitura, posem per cas, o les representacions teatrals per Tots Sants són altres dels costums de la celebració.